1877. IX. évfolyam. 55. szám. Hétfő, márczius 19.

Előfizetési árak:

Helyben és postán küldve:

Egy évre 10 frt — kr. Negyed évre 2 frt 50 kr.
Fél évre 5 „ — „ Egyes szám — „ 10 „

Előfizetési pénz s minden közlemény: FŐ-PIACZ, VECSEY-HÁZ FÖLDSZINT a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.

Előfizethetni helyben:

TELEGDI K. LAJOS és ifj. CSÁTHY KÁROLY könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyébütt a postahivatalok utján.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczen-vidéki „független ségi párt" közlönye.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési dij:

Öthasábos petitsorért 5 kr.

Nagyobb terjedelmü, mint szintén több izbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért.

Bélyegdij: minden beigtatásért külön 30 kr.

„Nyilttér"-en megjelenő közlemény öthasábos petit sora 15 kr.

Név- vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek tekintetbe. — Ugyszintén kéziratok sem adatnak vissza.

M. K. MÚZEUM KÖNYVTÁRA

A magyarországi szerbek.

Debreczen, márt. 19.

Napjainkban, midőn a türelmes magyar földön gomba módra kezdenek tenyészni a Miletiesek és Polytok, midőn a vemhes időszülési vajudásai közepett a magyar nemzetnek is nagyon időszerinti egy kissé körültekinteni; a határainkon lakozó fajok közzül alkalmat vettünk magunknak a szerbek történetének rövid és halvány ecseteléséére

A szerb néptörzshöz tartozók hosszu idő óta laknak Magyarországban, és azok több izben a Dunán és Száván tuli szerbek által lakott országokból bevándorlások által erősbödtek.

Mindazonáltal a szerb népfaj még csak a 17-dik század végén létrejött nagy, tömeges bevándorlása által Magyarországba érdekes politikai és nemzetgazdászati tekintélyt nyert, és lőn a magyar népconglomerat egy figyelemreméltó tagja, s egy befolyásdus factora a magyar államnak.

A legnagyobb mérvü tömeges bevándorlás különböző különös körülmények közt következett be.

A törökök elleni hosszantartó háborukban, melyek következtében a magyar királyság a barbárok uralmától felszabadittatott, az osztrák államférfiak azon ildomos gondolatra jutottak, miszerint a keresztyén népekkel a török földön frigyet kötnének a közös ellenség ellen: s igy 1689-ben Piccolomini osztrák hadvezérnek sikerült Csernovics Arsen ipeki patriarcha által a szerbek és albánok nagy részét az osztrák érdekeinek megnyerni, ugy hogy azok segitségével a császári hadsereg egészen Scopiig előrenyomult. Ezen egyezséget a szerbekkel I-ső Lipót császár és király 1690-dik év április 6-án keltezett patense által iparkodott megujjitani és megerősiteni, amidőn abban Albania, Szerbia, Bulgária stb. összes népei figyelmeztettek a kedvező pillanat felhasználására, hogy a császári csapatokkal való egyesülésük által a törökjármot lerázzák és üdvök, szabadságuk és keresztyén vallásuk érdekében fegyvert fogjanak. Az emlitett népeknek azonkivül megigértetett, hogy azon provinciákban, melyek a jog értelmében a magyar koronához tartoznak, — (a háboru kedvező kimenetelével) vallásuk háboritlan gyakorlatát: a Wojvodák szabad választását, privilégiumaik és jogaik fentartását, és minden nyilvános terhek és adók alóli felszabaditását, melyeket a törökök betörése előtt viselniök már nem kellett, elvezzék, a háborus idők kivételével, a midőn saját védelmükre a szükségelt segitségadást teljesiteniök kellett, végleg az előbbi birtokok szabad élvezete is igértetett.

Egy ehhez hasonló császári irat az ipeki patriarchához különösen intéztetett, s a császári felhivásnak a szerbek hódoltak. Számtalan fegyverfogható férfiu csatlakozott a császári seregekhez, s miután a védtelen aggastyánokat, nőket és gyermekeket, valamint az ingó vagyont a háboru változékony sorsának kitenni nem akarták, sőt a mi több, arról gondoskodtak, hogy a török kézbe ne jusson, telát ezen védenczek még a csata folyama alatt magyar területre szállittattak, és részint az ország déli részein, részint pedig az ország fővárosa Buda környékén sátorokban táboroztak, a háboru végét és saját hazájukba való visszaköltözködhetés fölötti eredményt bevárva.

A szerencsétlen 1690-dik évi hadjárat eredményei elegendőleg ösmervék; a császári fegyverekre nézve igen kedvezőtlenek voltak; a Duna és szávántuli meghódolt részek ismét elveszittetek, és Belgrád vára is Köprüli Mustapha nagyvezir által ismét visszafoglaltatott.

Mi történjék már most a számtalan szerb-emigránsokkal? Nem báterkodtak honukba visszatérni, mert elég okkal s joggal a török bosztól félniök kellett s igy a császári s királyi kormánynak annál is inkább gondoskodnia kellett azok elhelyezéséről, mivel ők csakis a császári felhivást követték. A számtalan szerb kivándorlónép élén III-ik Csernovics Arsen Ipecki Patriarcha állott és ezen Szerbek Szyrmiában, Szlavoniában, Bácskában, Buda-(Tában) és Szt.-Endre környékén telepitettek le. Ezen letelepedés csakis egy ideiglenes állapotnak tartatott; mert a szerb nép szakadatlanul reménylette visszatérését honába, a mint ez nékie az 1691-ik évi aug. 20-án kelt császári szabadalom által nyomatékosan megis igértetett. „Mink — ugy hangzik az — lehetőleg iparkodni fogunk, miszerint a szerb nemzetet győzedelmedus fegyvereink által Isten segedelmével mentül előbb az ezelőtt birtokolt lakhelyeikbe ismét visszavezethessük s az ellent onnan ismét kiverhessük. Az 1695. évi márczius 4-én kelt privilegium a szerbek letelepedését csak egy ideiglenesnek tekintette, miért is a szerbek hosszasb ideig a szilárd házak épitését ellenezték, mig csak a karlowitzi béke (1699.) a visszatérés reményének véget nem vetett, s igy a bevándorlottaknak el kellett magokat határozniok, hogy drága magyar hazánkban egy uj hont, tüzhelyet teremtsenek magoknak.

A bevándorolt szerbek száma volt 30—35.000 család, és a midőn a szerbek házcommuniokba éltek (a mint ez még ma is nagyobbrészt divik p. o. Buzsákon) a fejek száma — a családot általán csak 15—20-ra számitván, — 5—600,000 lehetett.

Ez a magyarországi szerbek rövid történelmi ismertetése s vázlata, melyből elfogulatlan olvasóink átlátandják, hogy a szerbek hazánkért velünk együtt ugyan harcoltak a 17-dik században a török ellen 1690-ben hazánk földjén mint bevándoroltak letelepitettek, 1699-ben pedig hazánk keblén ők is egy állandó uj hazát találtak és mégis óh fájdalom! . . . 1848/49-ben a magyar szabadságharcban — azon közös anya ellen — mely őket is emlőin táplálta — harcoltak . . . sőt mi több 1876/77 a tévutra vezetett hálátlan „Omladinisták" még ezen szent hazánk „autonomiája" ellen merényletet is kisérlendnek meg?? ha hogy Abdul Kerim Milan seregét épen ugy mint hajdan Köprüli Mustapha nagyvezir vitéz kardjával le nem veri.

Fátyolt a multakra, legyen feledve minden! hiszen ők elegendőleg bünhődtek háládatlanságukért — mely az emberiség legundokabb vétke . . . ! valamint ellenkezőleg a megbocsátás és könyörületeség a legnemesebb erény. . .

És a midőn merev szemmel Belgrád felé irányozzuk „Horoskopiumunkat" . . . ne feledjük még most el ezen közmondást: „graeca fides nulla fides:" (A görög hüség — nem hüség.)

Dr. K . . . . József.

— **Az orosz déli hadseregről** irják a „P. Corr."-nek: A kedvezőtlen időjárás az utóbbi időben megakasztá a katonai készülődések folyamát. A készülődések hirszerint még nincsenek befejezve. A már részint mozgósitott részint mozgósitásra szánt tizenhat hadtestből eddig csak 6 képezi a tényleges hadsereget, mig a 10 hadtest nagyobbrészt kerületeiben időzik. E 16 hadtest hadi lábon 37 gyalog, 16 lovas hadosztályból, s 1 hadosztály doni kozákból áll. Ezekből Bessarábiában és a fekete tenger partjain 14 gyalog és 6 lovas hadosztály van öszpontositva, melyhez még e hó folytán 4 gyalog és 2 lovas hadosztály jön. E hadsereggel tervezik egyelőre a Prut átlépését. A Dunán átmenetelre csak akkor gondolnak, ha a többi tiz hadtest is mozgósitva lesz, s Bessarábiában egy tartaléksereg nem lesz öszpontositva.

— **Viktor Emmánuel** e hó 14-én ünnepelte ötvennyolcadik születésnapját. A legtöbb olasz lap ez alkalomból dicsénekeket zengett a király szabadelvü érzületéről, s jogosan emlitették, hogy Viktor Emmanuel soha sem akadályozta a szabadság kifejlődését, s az alkotmányon változtatni egy izben sem jutott eszébe.

Kivonat Hajdu Böszörmény város közönsége közgyülései jegyzőkönyveiből.*)

Nemes tanács és nemes közönség! A tekintetes közgyülésnek folyó évi 289 számu határozata értelmében megbizatván az iránt, hogy a régibb a nemes közönséget érdeklő még vizsgálattal be nem fejezett számadásoknak miben létéről általába tegyek ez év tartama alatt tüzetes és kimeritő jelentést, mikre nézve a következőkben teszem tisztelteljes jelentésemet:

Az 50-es évek számadásai a nemes közönségnek 1861 évben alkotott vizsgálóbizottsága által 1867 évig és igy 6 évi időtartam alatt részletes vizsgálattal mind befejeztettek, azonban azok közzül mind ez ideig végrehajtással teljesen befejezve egy sincs.

Minő fokozatán vannak a végrehajtásnak, vagy kezdetett é azokra nézve végrehajtás? a városi tisztiügyész ugyanesak a t. közgyüléstől vett megbizatása folytán fog azokról tüzetes jelentést tenni.

A 60-as évek számadásait illetőleg; ugy a közbirtokossági, mint a városgazdai számadások vizsgálata folyamatban van.

Először emlitendő ezek között az 1861 évtől 1863 évi november elsőig néh. Kelemen Mihály városgazda által vezetett számadás.

Ezen városgazdai számadás, bár 1864 évi mártius hónapban vizsgálatra rendszeresen beadatott, mai napig sincs a vizsgálaton keresztül vezetve.

Minő körülmények okozták azt, hogy bár időről időre vizsgálóbizottságok kezeinél volt e számadás, és néhai Kelemen Mihály életében 1871 év tavaszáig annak befejeztetését folytonosan — közgyüléshez tett folyamodásai szerint is sürgette, még is az — mint óhajtandó lett volna — a számadó életében nem fejeztetett be vizsgálattal; azt jelenben kutatni nem akarom, de általánosan megjegyzem, hogy annak oka az akkori idő politikai bonyodalmaiban és átalakulási nagyszerü eseményeiben — miktől városunk közigazgatása sem maradhatott menten — keresendő és található fel.

A számadó halála után — midőn már számvevői vizsgálaton az egész számadás átment — a néhai számadónak 9 életben levő gyermekei, illetőleg utódaival közöltetvén az észrevételek, egyszerüen megfogni és igen természetesen következtetni lehet, hogy az észrevételek folytán feltüntetett különbözetek, hiányok, s az ezekből kivont ezreket mutató nagy számok kétségbe ejtették azon szerencsétlen utódokat, kik néhai édes apjok számadását mind általában azon időből még életben levő, s a városi ügyek iránt jóakaratulag érdeklődő emberek nyilvánitásai szerint mind pedig magok észleletén épült meggyőződésük szerint, számadói becsületesség és lelkiösmeretes hüséggel kezeltnek hitték és tudták, és igy nem csuda ha aggódtak és aggódásaik miatt késlekedtek, a több, mint egy évtizedet meghaladott számadásra teendő észrevételeik, illetőleg nyilatkozataik beadásával.

Elvégre mint a nemes közönséghez beterjesztett folyamodásukból kitünik, hosszas tusakodás után e folyó évi május havában a számvevői észrevételek iránt feleletre kötelezett utódok beadták nyilatkozatukat a mi tutajdonkép semmi más mint folyamodás és esedezés a tekintetes közgyüléshez, hogy az ő kinos helyzetüket, melybe néhai édes apjokat terhelő város gazdai számadás miatt sodortattak tekintetbe és kegyesen figyelembe venni méltóztatván, méltóztassék a nemes közönség az ő néhai édes apjok város gazdai munkálkodását ismerő, a nemes tanács és közönség körében lévő egyénekből egy vizsgáló bizottságot kinevezni, mely a levéltár nyomán a számadásban felmerült hiányokat és észrevételeket deritené fel, vagy oszlatná el, mert ők azon meggyőződésben élnek: hogy néhai édes apjok hüséggel, tisztán kezelte a nemes város pénzét és vagyonait.

Azonban tekintes közgyülés: ezen folyamodás mely ily értelemben is egyenesen a nemes közönséghez volt intézve, a közgyülésben felsem olvastatott de egy, a Biró Ferenez városgazda ur számadása elbirálására már kiküldve levő bizottsághoz utaltatván, ezen bizottság egy végzés tervet adott be a tekintetes közgyüléshez mely alig néhány tagból álló közgyülés által elfogadtatott és határozattá emeltetett.

Ezen végzés terv tekintetes közgyülés a bizottság jegyzőjének az erkölesi szabályokkal ellenkező közönségesen ismert azon alapelvéből indulván, „hogy mindenki eredetileg rosznak tartandó mig az ellenkező rá bebizonyitva nines" a számok merev állásából levont következtetéssel élesen vezetett tollal sok ezreket meghaladó összegig ugy a néhai számadó utódai, mint azon időben a városi közigazgatás elén álló tisztviselők vagyonaira eszközlésbe veendő biztositást határoz, bár még következtetéseiben maga belátván a terv képtelen kivihetetlenségét egy a még akkor alakulandó Hajdumegyeközgyülésétől a számadásból hiányzó igazolványok lehető beszerzése, s s igy a számadás megvizsgálására küldöttséget kér kineveztetni.

Ezen végzés ellen épen én mint ki azon időben is városi hadnagy lévén az elkárhozottak közzé első helyen vonattam, egy inditványt adtam be, mely részint ama végzést azon okokból

a) mert kihallgatatlanul senkit elitélni nem lehet, és igy képtelenség, hogy egy számadás vizsgálata execution kezdessék

b) sérti az a nemes városi közönségnek helyhatósági jogát, a mennyibe a megyétől kér bizottságot kineveztetni, mielőtt saját körében intézkedett volna: hatályon kivül tétetni, és néhai Kelemen Mihály utódainak a közönséghez intézett folyamodásukat rendes és törvényes módon tárgyalás alá vétetni kértem.

De fájdalom! a közgyülésen közbe jött kellemetlen szóváltások miatt, csak néhány számra leolvadt közgyülés szavazat többséggel az inditvány elvetését határozta.

Miként történt az tekintetes közgyülés, hogy bár ezen végzés folyó év augusztus hónapjában lett alkotva, és igy elég sok idő volt arra, hogy expediáltassék, még is csak október hónapban, és igy akkor midőn már én a polgármesteri tisztviselőségre elő állittattam, vétetett expeditió alá, ezt megfejteni nem tudom.

Talán érezte a tisztviselőség, hogy ezen határozat erőltetett, hogy kiadatása nagy számu fellebbezést vonand maga után, s igy a kérdés alatt levő számadás megvizsgálását nem, hogy elő mozditaná, de azt ismét évekkel fogja hátrább vetni.

Elég az ahoz, hogy én talán octóber végén vagy november elején több mint 20 példányban az óriásu tömegü végzést az irodában expeditió alatt találván annak kiadatását fel függesztettem.

Ezen ki nem adott végzés az tekintetetes közgyülés mely alkalmat adott némelyeknek ama odiósus hirlapi czikkekre ezen 189 számu határozat az, melynek visszatartásáért nehány városi képviselő ur a méltóságos megyei főispán ur előtt engemet be panaszolni jónak látott.

Ezen kellemetlen szerintem megvetést érdemlő hirlapi czikkek és panasz levélre fátyolt vonok.

Azok ön becsérzetemet nem érintették, mert: Conscia mens facti famae mendatia rider.

(Folyt. köv.)

A XVII. századbeli magyarok szokásai

— Irta Propper N. János —

(Folyt.)

Menyegző.

Mint a földi mennyországnak tartott boldog házas élet előcsarnoka, a menyegző fényes és méltóságteljes szertartásokkal volt körülvéve. A fény a nemzet keleti származásának viszfénye, a méltóság a keresztény egyház szellemének kidomborodása: a tulzás a vigalomban, a pazarlásnak nevezhető fényüzés a kor egyik hátrányosabb jellem vonása. Összehasonlitva a XVII századbeli menyegzői szokásokat a régibb s mai szokásokkal: alig fedezhető fel lényegesebb különbség. A lakomával járó „leány nézö" valamint itt ott „háztüz nézö" mely alkalommal a legény házajáját nézeti meg a legény apja: régi és most is divó szokás; valamint a gyürü által való eljegyzés is. Akkor is, ma volt öröm apa, anya, násznagy, nyoszolyó asszony, vőfény nyoszolyó kisasszonyok.

A vőlegény a kézfogásnál keze első ujjainak hegyével, gyengén megütötte a menyasszny keze ujjainak végét s ezen „parola" után következett a jegyváltás. Eltávozván ugyanis a hajadon azon teremből, hol a kézfogás történt, a legény két atyafiától beküldte a jegygyürüt, melyet a magáéval eserélt ki a menyasszony. Ez alkalommal kiki módja szerint nyujtott ajándékkal fejezte ki hódolatát menyasszonya iránt. Az eljegyzés elő ünnepélye lévén a családi élet legfőbb mozzanatának, nagyszerü vendégeskedéssel és vigadozással volt kapcsolatban jóllehet csak ezután, bizonyos és előre meghatározott napra, sokszor hetek sőt hónapok mulva következett a nászlakoma. Az eljegyzéstől a nászlakomáig mátkásoknak neveztettek a jegyesek s a leány atyja házánál maradt. Mikor pedig elérkezett a násznap, felkeresett násznépével a vőlegény s diszes paripákon, hintók kiséretében, elől zenészekkel forgós, diszes ruházatu szolgáktól környezve, haladott át az utba eső helységeken előre intézkedvén, hogy bár hol megállanak, legyen a násznépnek bor s eledel, lovaiknak széna és zab elegendő. A lakadalmas házhoz legközelebbi faluban töltötték az éjet s itt megpihenvén, az előköszöntők lóháton felkerekedvén a menyasszony „főgazdájánál" bejelentették érkezésöket, ki viszont elköszöntvén reájuk egy serleg bort, megizené, hogy jó szivvel várják öket. Kétszer üritvén ki a „köszöntő poharat" s kétszer eljárván a „három táncot" visszatértek, az öröm mondók. Most kocsiba ülvén a vőlegény, szép rendben megindult a násznép. A lakadalmas ház közelében a tigris, párducz bőr takarta paripák elővezettetvén, sort állottak s lovagjaik által adott jelre megindittatván, bizonyos kijelölt pontig versenyt futottak; a legelőször célhoz érkezett jutalma a főgazda által ajándékozott arany gyürü volt. Ez is egy vonás a XVII. századbeli magyar sport életből! Megérkezvén a vőlegény s kisérete a lakadalmas háznál, átöltözködtenek a vendégek a vőlegény pedig arany táléan 100 aranyat vagy többet küldött a menyasszonynak. A főgazda, ki aranyos pálcát viselt, megköszönte a menyasszony nevében, mire a vőfény hármat táncolt s visszatért a násznéphez.

Erdélyben, hol a hütlés némelykor azonnal a jegyváltás után tartatott, ezek után azonnal a lakodalmi ünnepély vette kezdetét. A hol pedig az esketés csak ugy, miként most is szokásban van, az eljegyzés alkalmával kitüzött későbbi határ napon tartatott meg, ott most az esküvő azon szent pillanat, melyben az ige s az egyház áldása, örökké, felbonthatatlanná teszi a frigyet, következett. Azok az érzékeny bucsuztatók, melyek ez alkalmakkal elmondottak, azok a gyöngyök, melyektől a szülői házból távozó hajadon szemei harmatoztak, az az áldás, melyet az isten szent színe elé menendő gyermekökre ilyenkor a szülők adtak: azok egyenkint s összesen nemcsak az élet fontosabb körülményeinek hatásai iránt fogékony kedélyről, vallásos mélységgel párosult költői felfogásról, de egyszersmind a mi ennek alapja, nem a kezdetlegesség pólyái közt szendergő, hanem fejlett koru miveltségről tesznek kétségbevonhatlan bizonyságot. És elmehetünk e tekintetben az Adriától a Bálti tengerig vagy az Atlanti oceánig az összes kultur népekhez, alig fedezhetünk fel nagyobb, bensőséget az érzésben, költőibb kifejezést a cselekményben, nagyobb figyelmet, az illedék dolgában mint minőt ezen mai napig fenmaradt, még a köznépnél is otthonos s zokások visszatükröznek.

(Folyt. köv.)

— **A MAGYAR FŐVÁROSBÓL. Budapest** vár- és térparancsnokává az elhunyt Schwertführer helyére Krautwald József neveztetett ki. **A stambuli** ifjuság egy fényképekkel telt diszalbumot ajándékozott az egyetemi ifjuság 60-as bizottságának, mely azt az egyetemi olvasókörnek ajándékozta. **A folyó hó** 10-én tartott Liszt-hangverseny tiszta jövedelme 3289 frt volt, melyből 4 jótékony egylet részére különkülön 822 frt 25 kr. jutott. **Petzwal Ottó** müegyetemi tanár jövő hó 15-én üli meg 40 éves tanárkodását.

VIDÉK.

— A „Debreczen" levelezése. —

Kisujszállás 1877. mártius 16.

Szinte 3 hónap folyt már le ezen páratlan számu esztendőből, nem sok idő, de sok, és fontos dolog történt ennek folyamában hazánkban. Világgá hirdették azokat a lapok, irtották jobbra és balra. Ott elvetett koczka megállt.

De mint hazánkban: ugy ennek egy kis töredékében is, jelesült városunkban történt sok olyan, mi figyelmet, feljegyzést, közdudomást érdemel. Egy része ezeknek szellemi, más része anyagi haladásunkat igazolja, azonban e kettő párosultan is müködött, hatott, használt.

Már két éve, hogy városunkban felelős rendőrség van. Ez évben ujra, és czélszerübben szerveztetett, nyugodtak tehát éjjeleink, csendes alvásunk. Mily hasznos, és czélszerü ez intézkedés, csak azok itélhetik meg érdemileg, kik érezték és tapasztalták az eddigi szokásos éji őrködés kényelmetlenségét és sikertelenségét.

Télnek farsangja is szokott lenni. Ebben sem volt hiány városunkban, bárha a nyarunk nyomasztó, és kereset jövedelmező volt is, mely miatt pénzhiányban szenvedtünk.

A városunkban fenálló körök saját szükségük fedezésére rendeztek táneczmulatságokat; a sok között azonban volt egy közczélu is rendezve. — E közczél volt a kis dedóvoda. Több év óta gyüjtetik már e czélra az alap, a nemes szándéknak ez alaptőke nevelésére terveztek, és rendeztek egy bált január 7-kére. Milyen, és mily hosszannyuló uszályokban lejtettek szép hölgyeink, ifju tánczosaink magyar-e vagy nem magyar öltönyben járták a csárdást, kik voltak a bálkirálynék, mindezek, és ehez hasonló dolgok reám nem tartozván a legfőbbet, és legérdekesebbet jegyzem fel, hogy a báli bevétel mintegy 325 fr. volt, mint hallám, tiszta jövedelemnek mi, s mennyi maradt nem tudom.

Volt még olyan bálunk is február 24-én, a milyen még Kisujszálláson fenállása óta nem volt, és igy csuda történt nállunk. És épen ez ujdonsága, és esodaságánál fogva a kivánesi tudvágy szépszámu sereget gyüjtött össze. Alig merem kimondani is, de, ha már belekeztem, csak ki kell mondanom. Álarczos bál volt a fentirt napon. A vidékről is sokan voltak, még Debreczenből is, és álarczoztak és kik voltak a bájos maszkok mint vitték szerepöket, mint érzették magokat az idegen lárfák alatt, azt hevesvérü ifjak szenvelgő tollára hagyom. Én csak annyit jegyzek fel, hogy öreg létemre is jóléreztem magamat a maszkkörben. Kezdetnek elég sikerült, jövőben még sikerültebb fogna lenni, mindenki azt hiszi, ki most szemtanuja volt. — De mégis legérdeklöbb tulajdonsága, az anyagi haszon, mely mint hallám, felülözte a 300 frtot, mely a Caszinó könyvtára javára fordítandó, a mi tudniillik a költségen felül maradt.

Február 7-eig és következő napjain a sorozás szép csend és rendben folyt le városunkban, 42 ifjat kellett adni városunknak.

Szellemi ügyeink, s takarékpénztárokról más alkalommal.

Keszi Hajdu Lajos

— **VIDÉKI HIREK. Közmunka** váltsági pénzek sikkasztása miatt Forster Alfréd volt tolnamegyei szolgabiró két évi, Döry Victor segédszolgabiró egy évi börtönre itéltettek el. **Komaromy Mari** k. a. megválik a kolozsvári szinháztól s a fővárosba megy. **Eszéken** egy reménytelen szerető fiatal ember és leány eyankalival meginérgezte magát. **Zaray Antal** volt győr-szemerei postamester a kinestári pénzekből 1830 frtot elsikkasztván megszökött. **Egy csabai** árverésen elkelt házhely eladási ára 32 eljárási költség az árfelosztásig 82 frt. volt. **Grünfeld** Béla egy szegedi fakereskedő 19 éves fia felakasztotta magát.

UJDONSÁGOK.

* **Hirdetmény.** A bizottsági közgyülés 32—1407/1877. számu határozata értelmében értesittetik a lakosság, hogy a vásártér, téglavető, s a majorsági földek külső vonalán belől eső mintegy 1200 hold kiosztás tárgyát nem képezett földeknek oly módoni értékesitése rendeltetett el, hogy ezek igás jószágok lege-

---

*) A „Debreczen" szombati számában nyilt levélben felkéretünk a következő sorok közlésére, mit is ezennel megkezdünk.

lőjéül adassanak darabonként 3 frt. 50 kr bérnek előlegesen a házipénztárnál leendő lefizetése mellett, — a midőn mindenik hajtó engedélyt nyerend, mit jószágai legeltetésénél igazolásul magával hordani köteles. Az engedély nélkül legeltető az év bármely szakában nagy jószág darabja után 10 frt. sertés vagy juh darabja után 2 frt. birságra fog a kapitányi hivatal által büntettetni Debreczen, 1877. Márcz. A városi tanács.

* **Huber József** mint a helybeli iparos ifjak önképző és betegsegélyző egylete köz tiszteletben álló ez idő szerinti elnökét tegnap este az egylet egy selyem szövetre nyomott s csinos arany keretbe foglalt disz emlék lappal tisztelte meg névestélye alkalmából, az egyleti dalkör közremüködése mellett. Albert József karnagy ezen alkalommal is szép tanujelét adá szakképzettségének. ugy a dalkör tagjai másrészről igyekezetüknek. az előadott néhány darab igen jól sikerült s a megtisztelt elnök a megtisztelő dalkör vezérét viszont felköszönté s igérte munkásságát és tevékenységét az egylet érdekében melyért már legelébb mint pénztárnok. utóbb mint alelnök küzdött tovább is, s a tagokat az iparügy fejlesztésére. felvirágoztatására való erélyes müködésre buzditá. Valójában az iparos ifjak egylete szépen fogja fel hivatását, midőn az érdekükben fáradozók irányában elösmerése és tisztelete adóját egyes ünnepélyes alkalmakkor leróvni igyekszik.

* **Bacsó Luiza** k. a. a kolozsvári nemzeti szinház jeles tagja városunkba érkezett s — tudtunkkel egyszer vagy kétszer szinpadunkon fel is fog lépni. Örvendünk rajta.

* **A zenedei hangverseny** tegnap f. hó 18-án középszámu közönség előtt lőn megtartva. A müsort egy 6 kezes darab nyitá meg „Norma" dalmüből, melyet Fodor ur 3 ügyes tanitványa Nemes Ilonka. Szabó Erzsébet és Lengyel Ilonka k. a. adtak elő. — Zagyva Ilona k. a. Bethovennek remek „F-moll Sonatáját" játszta zongorán nagy tanulmányt tanusitó korrektséggel. — A hangverseny fénypontját képezte „Dinorah" nyitánya. mely egy vonós négyes által 4 kezes zongora kisérettel oly nagyszerüen volt előadva. hogy minden hallgatót méltán elragadt s kiérdemlé a hoszszantartó tapsokat. Ezt Csapó Etelka két magyar dala követé. melyek közül. különösen a másodikat „Nincsen olyan édes érzelem" mély érzelem s nagy hatással énekelte. — Dragota k. a. a „11-ik magyar ábrándot" Székelytől minden várakozást meghaladó gyakorlottsággal adta elő. A müsort Márton Etelka k. a. kellemes éneke zárta be. A nagyobbára férfiakból állott közönség ½ 7 órakor hagyta el a zenede termeit.

* **Önmagában hordja dicséretét.** Tek. Temesváry Lajos helybeli szinigazgató urtól azon alkalomból, hogy a szegénysorsu főisk. tanulók iránt többször tanusitott áldozatkész figyelmét közelebb magánlevélben is megköszöntem, — igen szép meleghangu választ nyertem, melynek itt követő záradékát lehetetlen halgatással mellőznöm: „Ha netalán sok teendőim közepette vagy honn nem létem esetén, elfeledkezném e teknitetben intézkedni — felkérem uraságodat egész őszinte bizalommal sziveskedjék bármikor midőn az előadandó darabot az ifjuság erkölcsi ugy mint értelmi emelésére alkalmasnak itéli, jegyekért hozzám vagy titkáromhoz fordulni, ki e tekintetben tőllem utasitást kapott azok kiszolgáltatására. — Legyen uraságod meggyőződve, hogy én mindenkor örömmel szolgálok azon főiskola jó igyekezetü ifjuságának, melynek növendéke lehetni én is szerencsés valék. Magamat stb. Debreczen, 1877. márt. 7. Temesváry Lajos." E nemes gondolkozás és eljárás bizonyára önmagában hordja dicséretét. Debreczen, 1877. márt. 17. Orosz István, főisk. szénior.

* **Jelenleg** minket is részesitenek a világhirü müvészek élvezetekben. Alig távoza tőlünk Sarasate spanyol hegedü müvész, már holnap Vottems Edlitame grófnő zongora müvésznő érkezend városunkban, ki 1874-ben párizsi hangversenyeiben nagy lelkesedést ébreszte magyar hangversenyei által, s itt hangversenyt szándékozik e hó 24-én a „Bika" szálloda termében rendezni. mely alkalommal az általa szerzett „Berceuse"-t és „Serenade hongroise"-t hallani fogjuk. A párizsi világkiállitás alatt a müvésznő magyar hölgyekből összeállitott „zongora zenekarával hangversenyezend. Az érdekes müsorozat legközelebbi számunkban közölve leend.

* **Özv. Doszpoly Jánosné** néhai Doszpoly János bagaméri ref. lelkésznének e hó 15-én Debreczenben lett elhalálozása alkalmából, a bagaméri ref. egyház harangjai is meghuzattak, a 33 hosszu évek alatt tanusitott szeretetnek és tiszteletnek. mellyel az elhunyt iránt viseltettek. igy adván kifejezést. Bagaméri levelezőnk irja, hogy a nép legnagyobb óhaja az, hogy az elhunyt lelkészné Bagamérban férje hamvai mellett nyugodnék.

* **Elveszett** egy joghallgatónak iskolai bizonyitványait tartalmazó leczkekönyve, a ki ezt megtalálta, vagy annak bármily uton-módon birtokába jutott kéretik hogy azt illő jutalom biztositása mellett sziveskedjék letenni vagy e lap szerkesztőségi irodájába vagy pedig a főiskolai háznagyi hivatalnál.

* **Nem mondjuk** meg hol, csak azt, hogy a fiatal hevesvérü jegyző ur összeszóllalkozott a szintén fiatal tanitóval, melynek párbajrai kihivás lett az eredménye. Egyelőre a tanitó nem mutatott kedvet a kihivás elfogadásához, de csakugyan rábeszélés következtén reá állott s az ily pisztolyos párbaj komolyságához mérten elbucsuzott. végrendeletet tett és mint kihivott fél 25 lépésről ellenfelére lőtt, de óh fátum! vagy nem talált, vagy a golyó szétlapult a jegyző ur kabátján. A jegyző aztán nagy kegyelmesen a légbe sütötte pisztolyát. Az egészben csak az a nevetni való, hogy a párbaj illő komolysággal folyt le, pedig a tanitó segédje, a ravasz gyógyszerész ólomszerü lapdacsokat készitett s azzal töltötte meg a pisztolyokat.

* **Felhivás**. Az aradi szinügy-gyámolitó egylet, az aradvárosi szinügyet saját kezelése alá vevén, szerződtetni óhajt: opera, operette, népszinmü és drámai müködő tagokat; — továbbá — kardalnokokat és kardalnoknőket. — balettánczosokat és tánczosnőket; — valamint egy szinházi festőt, egy diszitőt, egy gépmestert; — szinházszabókat és zenekari tagokat. ugy nemkülönben — egy másodkarmesteri állást is betölteni képes kartanitót is. A szerzőtetések egyelőre csak a jövő téli idényre, azaz: 1877. évi október elsőtől, 1878, évi virágvasárnapig történhetnek. Felhivatnak ez oknál fogva mindazon t. cz. tagok, kik a fenjelzett szakok valamenyikére Aradra szerződni hajlandók, hogy feltételeiket tartalmazó ajánlataikat, betanult szerepjegyzékeik mellékletével, — legkésőbb 1877. évi april hó 10-ig alólirotthoz beküldeni sziveskedjenek. A gyakorló dal-és szinmüvészet s a tánczszemélyzet tagjaira vonatkozólag. — a mennyiben ismeretlenek volnának. egy fénykép beküldése is kivánatos. Kelt Aradon, 1877. évi márcziushó 14. Lukácsy Miklós. az aradi szinügy-gyámolitó egylet müszaki bizotts. elnöke.

* **Lapunk** vidéki t. olvasó közönsége a mai számunkhoz mellékelve veszi Kiss János karczagi mag és növény kereskedésének tavaszi árjegyzékét 1876-tól 1880-ig. Ajánljuk a t. közönség figyelmébe.

* **Egyik helybeli** derék kereskedőnk a T. Kovács Ferencz ur közelgő husvéti ünnepekre felséges kassai csontalan sonkát árul boltjában melynek kiloja 1 frt. 20 kr. Ez városunkban oly keresett czikk mit csak is ajánlani lehet.

* **Az Apolló** zenemüfolyóirat legujabb száma következő tartalommal jelent meg: 1.) Isten hozott! Románcz zongorára szerzé Hölzl Lőrincz. 2.) Változatok „Ég a kunyhó" czimü népdal felett, Kapi Gyulától. 3.) Népdal a mult századból, egyházi (doriai) hangnemben énekre harmonium kisérettel; átirta Zimay László. A zongorázók és énekesek számára igen ajánlható, havonkint kétszer megjelenő folyóirat előfizetési ára egész évre 6 frt. mely a kiadó hivatalhoz (Budapest, vár országház-utcza 94 sz. a. küldendő be. Kivánatra a lap utánvétellel is küldetik. Még folyton előfizethetni az egész évfolyamra.

* **Shakspeare széke.** Az öreg tölgyfa széket, melyen Shakespeare ült, midőn szindarabjait irta, a napokban árverezték el Londonban több eredeti kézirattal együtt. Az egyszerü alacsony karosszéken nincs semmi faragvány s egy darab fából van készitve, hátán egy templom és egy ház rajzával. 450 fonton (4500 frt.) kelt el.

Közgazdaság.

Gazdatársaink figyelmébe. A budapesti országos gazdasági egyesület, tekintettel azon nagy hátrányra, mely gazdasági termelésünk terén a munkaerőnek a haza különböző területein aránytalan módon létező felosztásából fakad, névszerint, hogy a hazai alföldnek nagy területein, különben kaszálás s aratás idején sokszor a legnagyobb áldozatok árán sem szerezhető meg a szükséges munka erő, noha ugyan akkor a felföldön nagy munka erő vesztegel, elhatározta, hogy a munkaközvetités eszmélyét megvalósitja, s felkérte a végből egyletünket is hogy tájékoztatásvégett mutatná ki hogy területünkön hány férfi s nő munkás lelhetne foglalkozást s miként dijaztatnának. Egyletünk az ügyet nagy horderejénél fogva felkarolni elhatározta miért is felkérjük gazda társainkat sziveskedjenek az egylet titkárjánál Péterfia-utcza 831. sz. jelentkezve bejegyeztetni hány munkást fogadnak el, s miként hajlandók azokat dijazni s mely időtől meddig foglalkoztatnák. Bővebb értesitést ad az egylet titkárja. Debreczen 1877 martius 15 választmány.

*

Ezen fontos és a gazda közönséget nagyon közelről érdeklő felhivás következtén tegnapra közgyülés hivatott össze a végből, hogy a felhivás szellemében eleve gondoskodva legyen a nyári munkálatoknál szükséges munkás kezekre. Azonban a mi borzasztó mérvben a fásultság karjai dőlt polgártársaink közzül, összesen kilenczen jelentenek meg az illető helyen, mely szám, gyülés tartására nem lehetett elegendő.

Nem tartóztathatjuk vissza magunkat, hogy megbotránkozásunknak ne adjunk e helyt kifejezést, kik nagyon bölesen tudjuk, láttuk és tapasztaltuk, hogy a nyári munkáltatásoknak, a gazdák csak nem egymás kezéből kapkodják a napszámost, még pedig oly magas napi-dijban, hogy ha a derék civis apróra kiszámitaná, hogy aztán mennyibe került az a köböl rozs vagy tengeri mire zsákba került, bizonyára nyomára jönne, hogy a piaczon olcsóbban megvehette volna.

És mégis, midőn más derék hazafiak, e szörnyü baj elháritására, utat és módot kivánnak nyujtani, megfoghatatlan indolentiájával, — mert még holnap nem kell kaszáltatni, — otthon pipál a lóczán nagyokat ásitva és szunyókálva, a helyett hogy az eszmecserék végett összehivott gyülésen megjelenne és saját jobbléte előmozditására közremüködnénk.

Hogy Torna, Honvéd, Tüzoltó-egyleti és más gyülésekre Debreczenben lehetetlenség kellő mennyiségben tagokat összefogdosni, azt még csak felfoghatni véljük; de hogy a zsebbejáró dologban is, ennyire közönbösek legyenek a polgárok, azt már nem vagyunk képesek megmagyarázni.

Csalódtunk édes atyámfiai minden de minden reményeinkben az igaz, és ellenünk az ütött pártot, ki velünk egy tálba mártott; de itt csalásról, és aláirási-iv kitevéséről szó sem lehet, itt csak arról van szó, hogy megállapitott mérsékelt napidij mellett kellő időben elegendő munkás kéz álljon rendelkezésünkre.

A magunk jobbvoltáért tehát tekintsünk be, abba az ujból összehivandó gyülésbe.

Felelős szerkesztő:

TISZAI DÁNIEL.

HIRDETESEK.

Figyelmeztetés! — Mithogy ujabb időben több verőm által a „Sós-borszesz" minősége, jó- és valódisága ellen panasz és azon kérdés intéztetett hozzám, hogy „Sós-borszesz" készitése rendszeremet tényleg elhadtam-e, azaz ennek: készitésével más valakit biztam volna meg? — Értesitésem szerint nehány budapesti, szegedi, brassói és prágai czég az általam már évek során át gyártott, jó sikerrel forgalomba hozott gyógyerejü sós-borszeszt (üveg mintáim és nevem felhasználása s alá irásom hamisitása mellett) utánozza. Az illetők ezen valóban nemtelen eljárásuknak elejét veendő: üvegeim hátsó részére 1876. január hó 1-től fogva Brázay Kálmán nagykereskedő Budapesten köriratu czimemet nyomattam be.

ÉLET-ITAL.

kitünő háziszer,

váltó- és mocsárláz, bél és gyomorgörcs, epe-inger, hányás, tengeri-betegség, vizeletszorulás, álmatlanság. stb. ellen.

Ára egy nagy üvegnek 65 kr., kissebb 50 kr.

Sós-borszesz,

mint háziszer.

Mr. William Lee utasitása szerint. — Gyors hatást eszközöl. Rheuma, czúz, szaggatás, fagyás: fog-, fej- és fülfájdalmak, szemgyuladás, rákfekély, bénulások stb. stb. ellen; sőt fogtisztitószerül is igen ajánlható, mennyiben a fogak fényét elősegiti, a foghust erősbiti és a száj tiszta szagtalan izt nyer a szesz elpárolgása után.

Használati utasitás magyar- vagy német nyelven jelentékenyt orvosi s egyéb elismerő bizonyitványokkal, valamint bizományosaim névsorával minden üveghez mellékeltetik.

Ára egy nagy üvegnek 80 kr., kisebb 40 kr.

Brázay Kálmán.

BUDAPEST,

gyári iroda és központi főraktár: országut 24. szám.

Lerakat Debreczen és környékére:

GERÉBY FÜLÖP

urnál.

Ha felsoroltak készitménye csak némileg is megfelelne a czélnak, nem volna szükségük arra, hogy azt idegen czég alá bujkolva, nevemet oly módon használják, mintha készitményük tőlem származnék. Kijelentem tehát ismételten, hogy a t. közönség csak azon sós-borszeszt ismerje el tőlem származottnak, melyhez használati utasitásomon aláirásom szerepel s az üvegre ragasztott czimlap nem „mint" vagy „nach" Brázay ellátva, mert a kérdéses sós-borszeszt részben vidéki kereskedők készitményem helyett hozzák forgalomba.

103 1—5

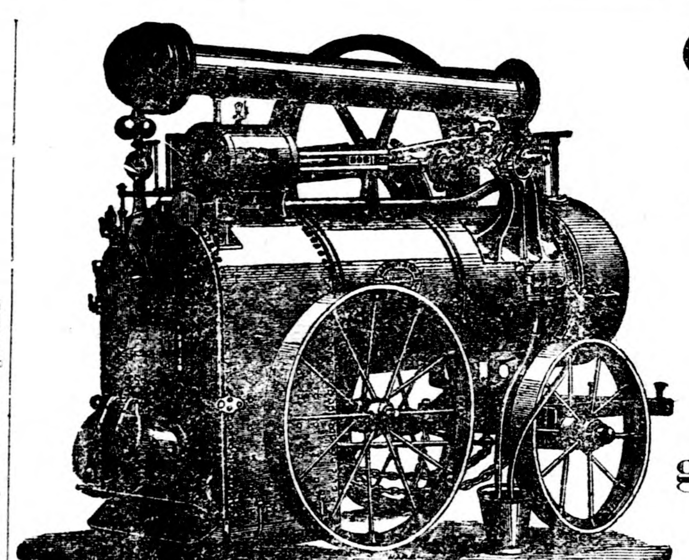

GARRETT R. és FIAI

főügynöke KOTZÓ PÁL gépészmérnök

Budapest, üllői-ut 8-dik sz. alatt,

ajánlja

EREDETI SORVETŐGÉPEIT

javitott szerkezetben, leszállitott árakon, valamint

gőzmozdonyokat, cséplőket, malmokat rostákat stb.

99 1—10.

Gummi-

és

valódi halhólyagok

tuczatonként 1—4 frtig.

Empècheur darabja 2 frtjával.

Legujabb czélszerü készüléket éjjeli magömlések megakadályozására titoktartás mellett s levél utján küld

John Zieger, Graz,

különleg gummiáruk raktára.

81. 9—20

Hirdetés.

Egy szélmalomhoz való teljes felszerelvény egészben vagy részletenként, továbbá ócska tégla, cserép, zsindely, két tetőfa egészben, léczek, tölgy és fenyőfák, vas és üvegajtók, ablakok, vastáblák, falba való kulcsvasak, termés kövek, fűszer és kalmár bolti állványok és árnasztalok jutányos áron kaphatók

Löwenfeld Adolf zsibárusnál.

100 4—4 Hatvan-utcza, Bignió-féle házban.

Hirdetés.

Kiscsapó-utczán 791. szám alatti, ugy a piacz, mint a főiskolához közel eső háznál, több szobából álló s ezelőtt két évvel ujból épitett utczai diszes uri lak, pincze, kamara, fásszin, esetleg istáló s a kertté alakitott udvar előrészével együtt, folyó évi pünkösdtől, egy vagy több évre haszonbérbe kiadó.

Értekezhetni tulajdonos Bogdány Imrénél. 104 1—3

Kitüntetés a bécsi világkiállitáson | Női legszebb garnitura és karperecz. | Kitüntetés a bécsi világkiállitáson

Névnapi

AJÁNDÉKOK!

A bécsi világkiállitáson és a szegedi országos kiállitáson a legmagasabb kitüntetést nyerte

VERES LÁSZLÓ

arany és ékszerész

DEBRECZEN, főpiacz, Szikszay ház alatt.

Ajánlja a n. é. közönségnek gazdagon felszerelt **ékszereit** a legjutányosabb árban, ugyszintén mindenféle ócska ékszerek javitását, tisztitását és legujabb façon szerinti átalakitását elfogadja.

Vidéki megrendelések gyorsan eszközöltetnek.

Tisztelettel

VERES LÁSZLÓ,

arany- és ékszerész Debreczenben.

Férfi és női óraláncok. | Ezüst evőeszközök.

Kitüntetés a szegedi országos tárlaton | Ezüst gyertyatartók. | Kitüntetés a szegedi országos tárlaton

Az egyedüli üzlet Bécsben!

mely számot vetve az idők mostohaságával, kényszeritve látja magát áruit további 30 perczenttel lejjebb szállitani. a

H. BETTELHEIM & Co. CHINA-EZÜST GYÁRI-RAKTÁRA

Bécs, Kärntnerstrasse 14, im Durchhause.

KIVONAT A NAGY ÁRJEGYZÉKBŐL:

	előbb	most		előbb	most
6 kávés-kanál	3.50	1.50	1 mocca csésze, kanalakkal	6.—	3.10
6 evő-kanál	7.50	3.—	1 dohányszelencze	3.50	1.50
6 asztali kés	7.50	2.80	3 alakzatos üvegdugó	3.—	—.90
6 asztali villa	7.50	2.80	2 gyertyatartó	6.—	3.—
1 levesmerő kanál	5.—	2.60	1 aranyozott czukor-szelencze	10.—	6.75
1 tejmerő kanál	3.—	1.50	1 eczet és olajtartó	8.—	5.50

Különösen ajándékoknak alkalmas:

6 kés, 6 villa, 6 kanál, 6 kávéskanál — Mind e 24 darab, csinos tartálylyal együtt 24 frt helyett **csak 10 frt.**

6 dessert-kés, 6 „ villa, 6 „ kanál, 6 késpalló — Mind e 24 darab csinos tartálylyal együtt 24 frt helyett **csak 10 frt.**

Ugyanilyen arányban minden lehető tárgy kapható china-ezüstből. Vidéki megrendelések pontosan teljesittetnek utánvét mellett. — Árjegyzékek kivánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

97 2—6.

Óvás.

A „Debreczen" folyó évi 46-ik számában az érmihályfalvai regale-bérlő, a vasuti indóháznál lévő vendégfogadói sz. György napjától kezdve kiadónak hirdeti. Ez ellen a közbirtokosság nevében tiltakozom, s óvást teszek, hogy bár ki is a bérlővel a regaléra vonatkozó bárminő bérleti viszonyba lépjen — lévén a kiadóul hirdetett vendéglői helyiség a közbirtokosság tulajdona, a mostani bérlő bérlete pedig jövő sz. György nappal lejárván, a birtokosság mindegyikre nézve intézkedni maga van jogositva.

Ér-Mihályfalva, 1877. márt. 6-ikán

Bujanovics Ágost

zár-gondnok.

104. 2—3.

Kiadó tulajdonos: a debreczeni függetlenségi párt.

Debreczen, 1877. Nyomatott Tiszai Dániel könyvnyomdájában.